

Mijn naam is Marcel Probst. Ik woon in Bavigne en ben geboren in Wiltz op 14 september 1953. Ik heb mijn jeugd doorgebracht in Bavigne, waar ik nu nog steeds woon. Mijn ouders waren Lucien Probst en Julie Hoffmann. Ze hadden een kleine boerderij en mijn vader was daarnaast ook gemeenteontvanger van de vroegere gemeente Mecher. Ik ben de oudste van 2 kinderen en heb een zus.

Kunt u zich de bouwwerkzaamheden en het vullen van het stuwmeer in de jaren 1950 nog herinneren?

Ik denk dat ik toen een beetje te jong was, dus ik kan me daar niet veel van herinneren. Ik heb er veel foto's van gezien. Van alle herinneringen zijn er 2 tot 3 blijven hangen. Toen mijn vader nog boer was ging hij regelmatig naar de Lutschmillen om het graan te malen, dat hij dan aan het vee voerde. In 1958-59 was de molen nog in gebruik. Om bij de molen te komen moest hij toen een omweg maken via Mecher en Liefrange. Ik herinner me ook dat toen ik naar de basisschool ging, we gingen zwemmen bij het stuwmeer. Onze lerares had een plaats uitgekozen op het pad tussen Liefrange en Insenborn waar we nog konden lopen en in het water konden spetteren. Elke keer als we gingen zwemmen, was ik erg zenuwachtig en kon ik niet van het toilet afkomen. Ik heb dus niet leren zwemmen. Ook herinner ik me dat mijn vader in de herfst van 1959 's ochtends vroeg opstond om te kijken of het water al werd gestuwd en het dorp al had bereikt.

Hoe zou u de sfeer tijdens de bouwwerkzaamheden in uw dorp beschrijven?

Omdat ik nog vrij jong was, heb ik er niet veel van gemerkt. Er waren berichten in de kranten over verzet tegen het plan Zelf kan ik me dat niet herinneren. Ik denk dat de mensen vol ongeduld wachtten tot de bouw klaar was en het stuwmeer vol was. Ik neem aan dat ze ook hoopvol waren over de toekomstige ontwikkeling. Dat is alles wat ik me kan herinneren.

Welke invloed had het stuwmeerproject op Bavigne?

Bavigne lag aan de rand van de bovenste stuwdam en speelde een belangrijke rol bij de planning omdat de maximale stuwhoogte door Bavigne bepaald werd. Dat was 321 meter boven zeeniveau. Er moesten 2-3 huizen worden afgebroken omdat sommige daarvan bij de maximale stuwhoogte in het water zouden hebben gestaan. Er werd ook een nieuw hotel-restaurant gebouwd als onderdeel van het project. De ontwikkeling van het toerisme begon natuurlijk pas op dit moment, want voor die tijd was er vrijwel geen toerisme in het dorp. In 1961 werd er een VVV opgericht en kort daarna werden er 3-4 wandelroutes aangelegd. Een van de bekendste wandelroutes was de "Auto-Pédestre Erny Schmit", die in 1962 werd ingewijd en vandaag de dag nog steeds bestaat als een kwaliteitswandelroute onder de naam "Éislekpad". Sommige boeren van wie het land onder water kwam te staan konden hun bedrijf niet langer voortzetten en kregen als compensatie een baan bij de staat. Een negatieve ontwikkeling voor het dorp was de invoering van de individuele beschermingszones, Zone 1 en Zone 2, in 1961 om het waterwingebied te beschermen. Tot 1970 mochten mensen bouwen zoals ze wilden en werden er veel weekendhuizen gebouwd in Bavigne, Liefrange, Lultzhausen en Insenborn. Op een gegeven moment nam dit onaanvaardbare proporties aan, waardoor er in 1970 een nieuwe wet werd aangenomen die een bouwverbod oplegde voor deze 4 dorpen. Dit betekende dat de inwoners van Bavigne niet meer mochten bouwen, zelfs niet als ze een huis bezaten. De demografische situatie van het dorp leed hieronder, omdat er praktisch een hele generatie ontbrak. Dit bouwverbod werd vervolgens geleidelijk versoepeld en werd uiteindelijk in het jaar 2000 met de invoering van de Algemene Bebouwingsplannen opgeheven.

Had het stuwmeerproject een directe invloed op uw leven of dat van uw familie?

Wij waren niet direct betroffen. Ik herinner me dat mijn vader zware onderhandelingen met de staat moest voeren over stukken land. Omdat deze dicht bij het dorp lagen, was het niet

gemakkelijk om het over de prijs met de staat eens te worden. Maar uiteindelijk was iedereen tevreden.

Het stuwmeer werd in 1991 leeggepompt. Bent u daar gaan kijken?

Ja, dat herinner ik me nog heel goed. Ik ben verschillende keren in het lege stuwmeer geweest en heb veel foto's genomen. In het begin was alles bevroren. Er hadden zich enorme ijsschotsen gevormd, die glinsterden in de zon, op de oever en het beetje water wat er nog stond.. Ik was er ook met mijn kinderen. We waren op speciale plaatsen, namelijk waar vroeger de molens de Lutschmillen en de Hemmermillen stonden. Ik ben ook van Liefrange naar de stuwdam in Esch-sur-Sûre gewandeld en heb onderweg het landschap van de vallei bewonderd en gefotografeerd.

Welke gedachten komen bij u op als u aan het stuwmeer van vandaag denkt?

Ik denk dat het een recreatiegebied is geworden voor wandelaars en binnenlandse en buitenlandse toeristen. Misschien ook voor hengelaars. Maar ik denk ook nog steeds aan de beperkingen die we hebben moeten doorstaan en nog steeds mee moeten leven.. Vooral in de landbouw. Maar we mogen er trots op zijn dat we aan de oevers van een groot stuwmeer wonen dat het hele land van drinkwater voorziet. En niet te vergeten het natuurpark, dat erg belangrijk is voor onze regio en als beschermer van de natuur fungeert. Ik heb dus vooral positieve gedachten over het stuwmeer.